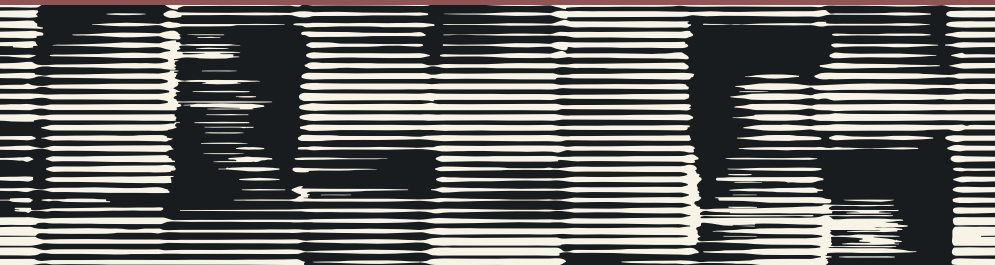

Manel Marí
El nòmada i l'arrel

Antologia

Proa

MANEL MARÍ

El nòmada i l'arrel

ANTOLOGIA

TRIA I PRÒLEG DE CARLES REBASSA

EPÍLEG DE SEBASTIÀ ALZAMORA

EDICIONS PROA

BARCELONA

2021

Disseny de la col·lecció: TYPERWARE®
Disseny de la coberta: Planeta Art & Disseny
Imatge de la coberta: © cepera / Shutterstock

Primera edició: octubre del 2021

© 2021 Hereva de Manel Marí

Drets exclusius d'aquesta edició:
2021 Raval Edicions SLU, Proa
Diagonal, 662-664
08034 Barcelona
www.proa.cat

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

Composició i compaginació: *Vilanrosa*

ISBN: 978-84-7588-908-5

Dipòsit Legal: B. 16.305-2021

Sumari

Sóc tot allò que oblidó i que no oblidó, <i>per Carles Rebassa</i>	11
<i>Pòrtic</i>	19
<i>La vida, diuen</i>	22
<i>Credo</i>	23
<i>No permetis que et salvin sols la vida</i>	24
<i>Hi ha una estranya harmonia equidistant</i>	25
<i>Desequilibri</i>	26
<i>Podem trobar l'escarxa d'un brostam despullat</i>	27
<i>Suburbis</i>	28
<i>Desil·luminació</i>	29
<i>Ara, potser</i>	30
<i>Maons al capdavant, l'un sobre l'altre</i>	31
<i>Deshàbitat</i>	32
<i>Tàlem</i>	33
<i>Sonet despert</i>	34
<i>Potser caldrà pensar que les boires són nostres</i>	35
<i>Perquè la pell s'extrema per viaranys nocturns</i>	36
<i>...Acusatio manifesta</i>	37
<i>Mirem d'entendre al ple la proposta dels naufrags</i>	38

<i>Ocasió</i>	39	
<i>Tango amb pedres</i>	40	
<i>Jo sóc la veu (2)</i>	42	
<i>Cal reescriure l'avui amb les dues mans</i>		43
<i>Amors i taverna</i>	44	
<i>Apunt d'ètica</i>	45	
<i>Hi copso aquestes coses, l'alenada</i>		46
<i>Bodegó</i>	47	
<i>Política internacional</i>	48	
<i>Eucaristia</i>	49	
<i>Confraria del Bon Beure</i>	50	
<i>Cançó d'anar gats</i>	51	
<i>Sonet de barri</i>	52	
<i>El borratxo</i>	53	
<i>Recordo el teu somriure dolçament component-se</i>		54
<i>Coneixia el teu pit, l'olorava de lluny</i>	55	
<i>Te'n recordes, Clarisse</i>	56	
<i>Quan fores la frontera t'hi cercaven el curs</i>		57
<i>Jo recordo el teu frec, com si fos aquí i ara</i>		58
<i>Una tarda d'aquestes coneixerem les illes</i>		59
<i>Estri moral/1</i>	60	
<i>Al cementiri vell d'Eivissa</i>	61	
<i>Reclama el pas que els esperits</i>	62	
<i>Cafè Madagascar</i>	63	

<i>Altar</i>	64
<i>Ens ha passat el temps i, tanmateix, nosaltres</i>	65
<i>Aquí tens un amor bastit d'inconseqüències</i>	66
<i>He deixat discorrent la ficció dels teus llavis</i>	67
<i>Jutge i part</i>	68
<i>Dogma de fe</i>	69
<i>En consignar l'espai que escau</i>	70
<i>Crims</i>	71
<i>Si no véns a cercar les caparrades</i>	72
<i>No ho ajornem</i>	73
<i>Bateig</i>	74
<i>Un tríptic al Cafè Can Pou</i>	75
<i>Prenc el transcurs de l'any del pit d'Apollinaire</i>	77
<i>Després, només després</i>	78
<i>Poètica</i>	79
<i>Can Pou</i>	80
<i>Finalment tot el gebre</i>	81
<i>Per les ribes senzilles de l'instant</i>	82
<i>Cançó d'amor de fora el bar</i>	83
<i>Tornada de blues</i>	84
<i>Aixopluc</i>	85
<i>Jo sóc la veu</i>	86
<i>Diürn</i>	87
<i>In vino veritas</i>	88

Rereguarda 90

Redempció 91

She's a rainbow, *per Sebastià Alzamora* 93

Procedència dels poemes 103

Llibres de Manel Marí 107

Sóc tot allò que oblidó i que no oblidó

*Collons, planteu-hi cara,
al seny fossilitzat! Beveu, i destruiu-lo!*

MANEL MARÍ, *Tavernàries*

Poemari de descortesia, de Manel Marí, comença amb unes paraules de fraternitat del poeta Jean Serra, que s'adrecen amistosament tant al lector com a l'autor del llibre. Voldria que aquestes paraules meves també fossin mots de fraternitat: amistat per a qui les llegeixi i amor ver per a Manel Marí, poeta que treballa la paraula per a exhalar-ne poesia, amic i germà en els mots i en els silencis, home que ja no ha de morir perquè, com Nietzsche al poema «Entre enemics», ja ha passat les mil trifulgues i encara és baf, alè, llum, i clama: «Morir? Si jo no puc morir!»

Tot gran poeta es defensa sol amb els versos. No li calen paraules per a aclarir el solatge ni claus pactades per a emancipar-se. La poesia de Manel Marí és una aposta vital i radical de la vida per la vida, i ho és sempre i en tot moment: quan celebra l'entusiasme embriac de ser lliure contra el món, quan enumera el territori per a fondre-s'hi, quan estima el present de l'amor o l'endemà del desamor, quan assenyalava els grans hereus i besa

a la boca els desheretats. El cant s'interroga a si mateix mentre s'escriu, es posa en conflicte i en perill. Se situa en una casa i clama un desig d'exterior. Experimenta el fred de fora amb un desig de casa. L'home viu enmig de la multitud i no sap si hi pertany, però palpa arreu seguint un desig carnal amb la voluntat de sentir-lo i recordar-lo en la pell del futur. Aquesta deslocalització, aquest *desbàbitat*, provoca un cant vivaç, enèrgic, animal, escrit amb la delicadesa sublim de qui destil·la els mots i els harmonitza, i amb la violència del suburbi, del racó, del lloc incert enllà de la frontera.

L'obra de Manel Marí és una recerca constant de la veu pròpia mitjançant la qual el poeta se situa en una coordenada ètica, política, amorosa, sexual, poètica davant la vida. El llenguatge rural i urbà, expressat sense llicències autobiogràfiques, teixeix una experiència universal i única: la vida de l'individu que plana entre els plaers i els dies, entre els treballs i els dies, entre el jo i els dies.

I l'home, mortalment arrecherat,
guarit amb els cognoms de l'ésser cívic,
participa de lluny de tots els enderrocs
i engendra paradisos a una cleda arrendada.

El tàlem

Aquesta veu, com en un procés de manipulació química, isola una tristesa atàvica del món, dels humans, però no s'hi

parapeta. La mira sense agresa ni condescendència. La mostra, la posa en contradicció, a tot estirar la capola amb ironia.

Som els obrers devots del tancó propi,
els abnegats orfebres dels grillons
o els sastres acurats de les mortalles.

Tavernàries

I ahora revela el silenci, la censura, la inclusió, la legitima-
ció dels déus i els ídols com a mecanismes per a no prendre les
decisions pròpies, per a no viure la vida pròpia.

No permetis que et salvin sols la vida,
guarda almenys un paraigua per als moments d'usura,
quan vinguin a cobrar-te, des del dogma i la crisi,
el plet amb un mateix, el fat que s'exagera...

Deshàbitat

«Cal reescriure l'avui amb les dues mans», diu el poeta a *Patrimoni dels dies*. Una de les aventures de l'obra de Manel Marí és, justament, la voluntat de reorganitzar el món i tornar a anomenar els conceptes amb què els humans vivim dins la nit, mostrar la contradicció necessària per a obrar el coneixement i l'experiència de manera total: ser tot el que s'oblida i no s'oblida, ser la veu i la cendra, mastegar encenalls per a escopir l'incendi, ser nòmada i convocar l'arrel.

En consignar l'espai que escau,
el plànol breu on cap l'asfíxia,
convoca el nòmada l'arrel,
percep l'antiguitat dels vincles
i totes les distàncies són.

Suite a mitges

Manel Marí és un poeta que té una altíssima cura de la mètrica, tant en els poemes pretesament escrits en vers lliure (i jo demano: hi ha cap vers real que no ho sigui, lliure?), com en els sonets, els tangos, les cançons i les tonades, que tenen un peu mètric establert o que, a mesura que s'escriuen, s'estableix. La cura per la mètrica fa que el poema prengui una volada èpica, quan vol, o entusiasmada de desig, si hi és, o enamorada del dolor, quan cou. Els envits de la paraula desperten el poema i el cos del poema. El poeta s'amera de fets i sensacions, i els col·loca, sense pressa però amb esclats de flamerades, en el paper pacient de l'ésser que escriu.

Finalment l'expressió. L'explícit. El poema.

Poemes en gris

Els poemes de Manel Marí traspuen l'aire d'Eivissa (Can Pou, Vila, el cementeri vell) i de València (la Confraria del Bon Beure, l'asfalt, la ciutat), però sense especificar l'ambient, sense crear una identificació municipal que sigui distingible i

distingida en els poemes. Igualment, traspuen l'aire del dia (la reflexió diürna de l'amor, el brogit quotidià i el silenci personal) i el de la nit, que és l'ambient (el lloc) en què Manel Marí practica una poesia de la celebració (ara irònica, ara amarga, ara pantagruèlica, sempre viva), de la col·lectivitat, de l'amor de Bacus, de la llibertat de les tavernes, del deseiximent de la mentida, del suburbi. Suburbi que s'ajunta, com en la nit de Carnestoltes, que crea i que proclama una república, que té un sentit vivíssim i viscut de classe, que amb el vi com a punt de partida promou una metamorfosi anímica, espiritual, festiva i grotesca, que és, tanmateix, social, política, humana, sexual, amiga i llibertària.

Au, renuncio a despertar
si les finestres no improvisen
un encant, un encert, la gresca
de rompre-li la cara al dia.

No pas jo

Aquesta antologia vol oferir al lector verge de la poesia de Manel Marí una panoràmica de l'obra editada entre el 1999, any en què publica *Poemes en gris*, i el 2016, quan surt el darrer llibre en vida, *Tavernàries*. No hi apareixen, doncs, textos de *Discurs a la negativa* (1998) ni de *18 poemes d'amors* (1999): els valors estètics i poètics d'aquests llibres ja hi són, amb més maduresa i consolidació, en els textos posteriors. Sí que hi recollim dos

sonets escrits el 2017 i publicats en una secció de poesia política («TergiVersat») al digital *Nou Diari Eivissa i Formentera*. Per tal de presentar-la com una obra viva, en moviment i en construcció —atès que tota obra es construeix mentre és llegida—, aquesta antologia no segueix una estructura clàssica i cronològica. Els poemes es presenten com un mosaic, en un anar i venir de pulsions i mirades, per a arribar, nets i nous, a un lector sense apriorismes, a qui volem oferir un llibre i no una tria de textos.

Al final del volum, el lector pot consultar a quin llibre pertany cada poema. Hem suprimit les dedicatòries dels poemes perquè perdien sentit fora de l'obra original. També hem fet alguna esmena lleu que no altera la literalitat del text pel que fa als aspectes substancials, però sí a certs aspectes accidentals. Tanmateix, hem tingut en compte les variants de les antologies *Tria impersonal* (1999), *Paraula de poeta: Manel Marí* (2000 i 2008) i *Grans èxits* (2010), sempre amb la intenció d'acostar-nos a la voluntat final de l'autor. Esperem que el poeta, en veure-ho tot d'allà on tot és vist, brandi capell o copa i amolli el vers, intensament pensat a punt d'incendi, amb un somriure amic i murri.

CARLES REBASSA

Formentera, estiu del 2021

*A Eva i a Joana, que em guarden les claus
per entrar i sortir de la taverna.*